

פברואר 2015

נחום פינברג *

ארנה שר

קרן שליט

עמי שחר

סמדר קפלן

אפרת בירן

אורלי אבירם

יעקב מלישקביץ

ירון קרמר

מיכל פינברג-דורון **

אלון נוי

אוהד גלדי

דוד משה

רוני איטח גנט

נטלי קמחי

מאיה גבעון

עדי גבאי

ליאת כהן

אילה פלזנטל דברת

טובה שרון

אסף בקר

יעל רובינשטיין

שלומית שליט

דניאל כוכבי

מיכל גזן

שחר פישביין

קרן זאנה

עודד מזרחי

אורלי חרס

נועה כוכבי

עירית באגון

דניאל שחר

אלה גלילי סחר

* מטריין

** חברה גם בלשכת עורכי
הדין של ניו-יורק

ללקוחותינו הנכבדים שלום רב,

הנדון: עבודה ביום הבחירות לכנסת ה-20

1. לקראת יום הבחירות לכנסת ה-20, אשר צפוי להיערך ביום 17.3.2015, להלן הנחיות למעסיק בשני נושאים:

האחד, האם רשאי המעסיק לחייב את עובדיו לעבוד ביום הבחירות;

השני, תשלום שכר לעובדים בעבור יום הבחירות;

האם רשאי המעסיק לחייב את עובדיו לעבוד ביום הבחירות

2. סעיף 10 לחוק יסוד הכנסת (להלן: חוק היסוד) קובע כי יום הבחירות לכנסת הוא יום שבתון. עם זאת, מוסיף הסעיף וקובע כי שירותי התחבורה ושאר השירותים הציבוריים יפעלו כסדרם.

3. המשמעות של הגדרת יום הבחירות כיום שבתון הינה, כי לא ניתן לחייב עובד לעבוד ביום זה, אלא אם מדובר בעובד המועסק אצל מעסיק שנמנה על השירותים שאמורים לפעול כסדרם (ראו להלן).

יחד עם זאת, החוק אינו אוסר על העסקה ביום הבחירות, ומשכך ניתן להציע לעובד לעבוד ביום זה¹.

4. המונח "יום" מוגדר בחוק כ"תקופה שמחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו" ולכן האיסור לחייב עובד לעבוד (אלא אם הוא מועסק במקום עבודה שנמנה על השירותים הציבוריים כהגדרתם להלן) חל בטווח שבין חצות יום 16.3.2015 ועד לחצות הלילה של 17.3.2015.

5. בהתייחס לסוגי השירותים הציבוריים הנדרשים לעבוד כסדרם ביום הבחירות, פרסמה ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20 את רשימת השירותים כדלקמן²:

- ✓ שירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק.
- ✓ בתי אוכל ומסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים.
- ✓ מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות.
- ✓ שירותי התקשורת.

¹ לעניין פרשנות המונח "יום שבתון" ראו דב"ע 4-9/98 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - איגוד לשכות המחסר והתאחדות הסוחרים הכללית והעצמאית בישראל פורסם בדינים ועוד.

² <http://bechirof.gov.il/election/Kneset20/Pages/NoticeOfElectionDaySabbatical.aspx>

- ✓ מפעלי מים וחשמל.
- ✓ אספקת דלק והעברתו.
- ✓ תיאטרוניים, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים.
- ✓ עיתונות, רדיו וטלוויזיה.
- ✓ הובלת לחם, פירות, ירקות ותוצרת חלב, ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים.
- ✓ חנויות לממכר מזון בין 06:00 בבוקר ל-12:00 בצהריים (עד שש שעות).
- ✓ אפיית לחם וייצור מוצרי חלב.
- ✓ כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהם.
- ✓ שירותי קבורה.
- ✓ שירותים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות.

6. כאמור לעיל, המעסיק יכול לחייב את העובדים שמועסקים באחד מהשירותים הציבוריים המפורטים לעיל לעבוד ביום הבחירות.

לעומת זאת, לעובדים שאינם מועסקים באחד מהשירותים הציבוריים הנ"ל ניתן להציע לעבוד ביום זה, אך כאמור, אין לחייבם.

7. **נבחר כי בכל במקרה שבו עובד יועסק ביום הבחירות, יש לאפשר לו לממש את זכותו להצביע.**

תשלום שכר בעבור יום הבחירות

8. בסעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט-1969 (להלן: "חוק הבחירות") נקבעה זכאות העובד לשכר בעבור יום בחירות כדלקמן:

"עובד שעבד אצל מעביד לפחות 14 ימים רצופים סמוך ליום הבחירות, וכן עובד שעבד בעבודות יזומות אצל אחד המוסדות הציבוריים לפחות 14 ימים מתוך החדשיים שלפני יום הבחירות, ישלם לו המעביד את השכר שהעובד היה משתכר אצלו ביום הבחירות אילולא שבת."

9. עולה אפוא, כי עובד שעבד תקופה מינימאלית לפני יום הבחירות, כמפורט לעיל, ולא עבד ביום הבחירות, זכאי לשכר שהיה מקבל אילולא שבת (החוק אינו עורך אבחנה בין עובד המשתכר על בסיס יומי לעובד המשתכר על בסיס חודשי או כל בסיס אחר).

אין לנכות יום חופשה מעובד שלא עבד ביום הבחירות.

10. חוק הבחירות אינו דן בשאלת השכר לגבי עובדים אשר יעבדו בפועל ביום הבחירות. יצוין כי יום הבחירות (או יום שבתון ככלל) אינו נמנה על ימי ה"מנוחה השבועית" כהגדרתם **בפקודת סדרי השלטון והמשפט**, התש"ח-1948.

המסקנה מן האמור לעיל הינה כי עבודה ביום הבחירות אינה מזכה, על פי החוק, בתגמול **מיוחד** כלשהו.

11. עם זאת, בתי הדין האזוריים לעבודה, קבעו במספר מקרים כי עבודה ביום הבחירות, אשר הוכרז כיום שבתון, מזכה בתגמול מיוחד; ואולם, הפסיקה אינה אחידה באשר לגובהו של התגמול.

* במקרים אחדים נקבע, כי עובד שהועסק בפועל ביום הבחירות יהיה זכאי לתשלום השווה ליום עבודה במנוחה השבועית (קרי 150% לפחות משכרו הרגיל של העובד).³

* במקרים אחרים נקבע, כי עובד שהועסק בפועל ביום הבחירות יהיה זכאי הן לתמורה מכוח סעיף 136 לחוק הבחירות הנ"ל, והן לשכר בגין העבודה בפועל (קרי 200% משכרו הרגיל של העובד).⁴

מבדיקה שערכנו עולה כי בית הדין הארצי לעבודה טרם הכריע בסוגיה זו.

12. גְּשִׁים לב לפסיקת בתי הדין האזוריים לעבודה שצוינו לעיל, אנו ממליצים לשלם לעובדים שיועסקו ביום הבחירות תגמול מיוחד מעבר לשכרם הרגיל.

באשר לשיעור התגמול המיוחד שישולם - יש משמעות לתגמול ששולם לעובדים שהועסקו בימי בחירות קודמים, ולכן המלצתנו היא לבדוק כיצד נהגתם עד כה.

כרגיל, חוזרנו זה הוא לידיעה כללית בלבד, ואינו מהווה תחליף לייעוץ משפטי קונקרטי.

בברכה,

מיכל פינברג-דורון, עו"ד

³ עב' 1862/04 רוטנפלד איגור - ש.גיר הצפון (1991) בע"מ ואח', פורסם בדינים ועוד; עב' 1169/04 יעקובי גולן - אורן רחמים ואח', פורסם בדינים ועוד; תע"א 7469/09 לירן בנימין - אילן מזרחי, פורסם בדינים ועוד.

⁴ דמ' 9238/06 דוד פרחיה - עו"ד בעז האס, פורסם בדינים ועוד; דמ' 8286/04 קוזמינסקי עדנה - ח.מרחב בע"מ, פורסם בדינים ועוד; דמ' 1990/01 ששון משה - ר.ד. בנין שלם בע"מ ואח' פורסם בנבו; תע"א 1138/08 מרקין ניקולאי - ארי יוסי אבטחה ושירותים בע"מ פורסם בדינים ועוד; דמ' 3553-05-13 נתנאל פרחי נ' נ.כהן מתכת בע"מ, פורסם ב"נבו".